

POSTANOWIENIE

13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 13 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
zażalenia A.C.

na wyrok Sądu Okręgowego w Opolu

z 28 kwietnia 2022 r., II Ca 270/22,

w sprawie z powództwa A.C.

przeciwko P.M.

o zapłatę,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu wyrokiem z 8 listopada 2021 r. oddalił powództwo A.C. przeciwko P.M. o zapłatę. W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie powoda obejmuje opłaty o charakterze abonamentowym, a więc stanowiące cykliczne zobowiązanie usługobiorcy z tytułu zawartej umowy telekomunikacyjnej, co uzasadnia zastosowanie terminów przedawnienia przewidzianych w art. 118 k.c. Sąd uznał, że z uwagi na okoliczność, iż opłaty abonamentowa są należnościami o charakterze okresowym, roszczenia o ich zapłatę ulegają przedawnieniu po upływie trzech lat.

Sąd Okręgowy w Opolu, na skutek apelacji powoda, wyrokiem z 28 kwietnia 2022 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty

sprawy; w sposób dowolny stwierdził przedawnienie dochodzonego roszczenia i zaniechał zbadania istotnych okoliczności sprawy wskazywanych zarówno przez stronę powodową, jak i pozwaną.

Wyrok powyższy zaskarżył zażaleniem powód, zarzucając Sądowi Okręgowemu bezpodstawne wydanie orzeczenia kasatoryjnego i wnosząc o uchylenie tego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Środek odwoławczy przewidziany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest szczególnym rodzajem zażalenia. Przy ocenie jego zasadności należy brać pod uwagę jedynie zgodność wyroku uchylającego wydanego przez sąd odwoławczy z przesłankami ustawowymi warunkującymi podjęcie takiego orzeczenia; poza zakresem badania Sądu Najwyższego pozostają kwestie prawidłowości czynności procesowych poprzedzających wydanie zaskarżonego orzeczenia oraz trafności wykładni zastosowanego prawa materialnego (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13, z 26 marca 2014 r., V CZ 15/14, z 7 marca 2014 r., IV CZ 131/13 - nie publ.).

Zgodnie z art. 386 k.p.c., uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji wraz z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić w razie stwierdzenia nieważności postępowania (§ 2), nierozpoznania istoty sprawy albo jeżeli wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (§ 4).

U podstaw zaskarżonego wyroku legło stwierdzenie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Najwyższy wyjaśniał wielokrotnie, że nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m.in. postanowienia: z 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22; z 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003/3/36; z 19 czerwca

2013 r., I CSK 156/13, nie publ.; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, nie publ.; i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16, nie publ.). Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68; z 23 września 2016 r., II CZ 73/16, nie publ.; z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, nie publ.; z 22 lutego 2017 r., IV CZ 112/16, IV CZ 113/16 i IV CZ 114/16, nie publ. oraz z 14 czerwca 2017 r., IV CZ 18/17 i IV CZ 25/17, nie publ.).

W sprawie niniejszej Sąd Rejonowy ustalił, że roszczenie powoda obejmuje opłaty o charakterze abonamentowym, stanowiące cykliczne zobowiązanie usługobiorcy z tytułu zawartej umowy telekomunikacyjnej, co uzasadnia zastosowanie terminów przedawnienia określonych w art. 118 k.c. i w konsekwencji uznał, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu. Sąd Okręgowy zakwestionował zasadność tej oceny, uznając ze została ona dokonana w sposób dowolny, bez zbadania twierdzeń stron istotnych dla prawidłowego jej przeprowadzenia. W konsekwencji zasadnie uznał, że Sąd pierwszej instancji nie zbadał i nie ocenił przesłanek zastosowania prawa materialnego, które powinno stanowić podstawę rozstrzygnięcia, a stwierdzenie, iż roszczenie strony powodowej uległo przedawnieniu było przedwczesne. Skarżący w zażaleniu nie tylko nie podważył trafności tego wniosku, ale nawet nie podjął takiej próby przez sformułowanie zarzutu naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. i przytoczenie stosownej argumentacji.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

